

KURZ OCEŇOVÁNÍ LESA A ROSTLINSTVA 2026

T2: Tuzemský trh s dřívím a obchodní zvyklosti

Ing. Dalibor Šafařík, Ph.D.

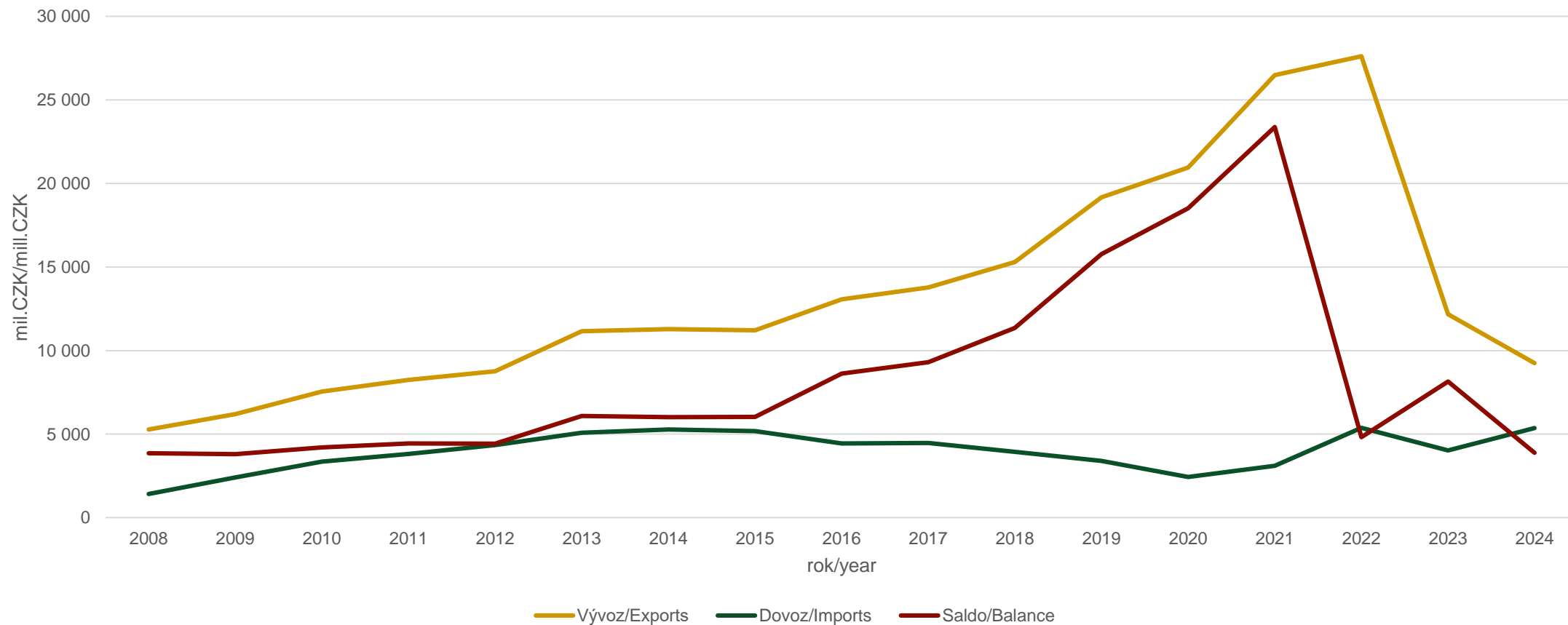
Ústav lesnické a dřevařské ekonomiky a politiky

Základní právní východiska

- Dřevo – ať už surové, zpracované nebo palivové – je zbožím ve smyslu primárního práva EU!
- Z primárního práva se na obchod uplatní základní zásada volného pohybu zboží.
- Podle článků 34 a 35 SFEU je zakázáno přijímání jakýchkoli množstevních omezení nebo opatření s rovnocenným účinkem, které by omezovaly dovoz, vývoz nebo tranzit zboží mezi členskými státy.
- Článek 35 SFEU obsahuje specifický režim výjimek z těchto pravidel:
např. ochrana životního prostředí, dekarbonizace, ochrana života a zdraví lidí nebo rostlin

Vývoj vývozu a dovozu surového dříví

Vývoz a dovoz surového dříví z a do České republiky v mil.CZK/Exports and Imports of roundwood from and to the Czech Republic in mill.CZK

Toky dřevní suroviny a výrobků ze dřeva

Tuzemský (domácí) trh zahrnuje veškerý odbyt výrobků v daném státě, včetně surového dříví a výrobků z něj.

Toky surovin a výrobků souvisí s evidencí a kontrolou pohybu zboží

Trh dříví je rozčleněn na odbytové oblasti, které nemají pevné hranice. Mění se podle nabídky a poptávky. Dopravní vzdálenosti ovlivňují odbytové oblasti

Subjekty formující nabídku

Legislativa → lesní podnik → výroba

Zvláštností lesní výroby je, že ji nelze zastavit   zvýšená
rizikovost výroby →

Volný pohyb pracovní síly a zboží

Pro zdravý rozvoj nutná diverzifikace odběratelů a dokonalá
znalost trhu s budováním dobrých obchodních vztahů

Subjekty formující nabídku

Vlastníci lesů

Státní správa

Odborná správa lesů

Lesní společnosti

Odběratelé surového dříví

Rychle rostoucí evropské a světové propojení na trzích surového dříví vyžaduje důslednou orientaci nabízejících na potřeby prozatimních trhů a požadavků

Dřevařské podniky formující poptávku

Závody patřící ke skupině pilařského průmyslu jsou nejdůležitější zákazníci lesních podniků.

Malé pily – pořez pod 5000m³/rok

Střední pily – pořez nejčastěji v pásmu 30.000-200.000m³/rok

Velké pily – pořez nad 500.000m³/rok a více

Dřevařské podniky formující poptávku

Poptávka po surovém dříví souvisí s vnitřní konkurencí mezi dřevařskými závody a také na konkurenceschopnosti pilařských provozů adaptovat se na změny poptávky na domácích a zahraničních trzích s řezivem.

Na pilařský průmysl navazuje průmysl dřevěných materiálů: např. výrobci dřevotřískových a dřevovláknitých desek

Dřevařské podniky formující poptávku

Dýhárenský a překližkárenský průmysl: navazuje na něj průmysl nábytkářský, který udáváním trendů upravuje poptávku zejména po listnatých dřevinách

Průmysl celulózy a papíru: Ve střední Evropě za posledních 50let značná koncentrace do malého počtu velkých závodů. V ČR 2 velké: Mondi Štětí a Biocel Paskov

Dřevařské podniky formující poptávku

K podnikům ovlivňujícím nabídku i poptávku je nutné zařadit energetické podniky, které spotřebovávají zejména sortimenty - palivo a štěpky. Dále výrobky z odpadů (piliny.....) – pelety, brikety. Vliv energetiky a její požadavky na lesní hospodářství se neustále zvyšuje.

Významným průmyslem ovlivňující poptávku je stavebnictví

Základní členění trhů

Podle předmětu koupě a prodeje:

Trh produktů (výrobků a služeb): Trh spotřebních předmětů (pro domácnosti) a trh kapitálových statků (investiční zboží).

Trh výrobních faktorů: Trh práce (nabídka práce zaměstnanců), trh půdy a trh kapitálu.

Finanční trh: Člení se na peněžní (krátkodobý), kapitálový (dlouhodobý), devizový (cizí měny) a komoditní (drahé kovy)

Podle územního hlediska:

- Místní (lokální):** Trh v určitém místě (jarmark, městské tržiště).

- Národní:** Trh v rámci jednoho státu.

- Mezinárodní/Světový:** Obchod mezi státy, globalizovaný trh.

Podle množství a druhu zboží:

- Dílčí trh:** Trh jednoho konkrétního zboží (např. trh s auty).

- Agregátní trh:** Trh veškerého zboží a služeb v ekonomice.

Definici spotového trhu

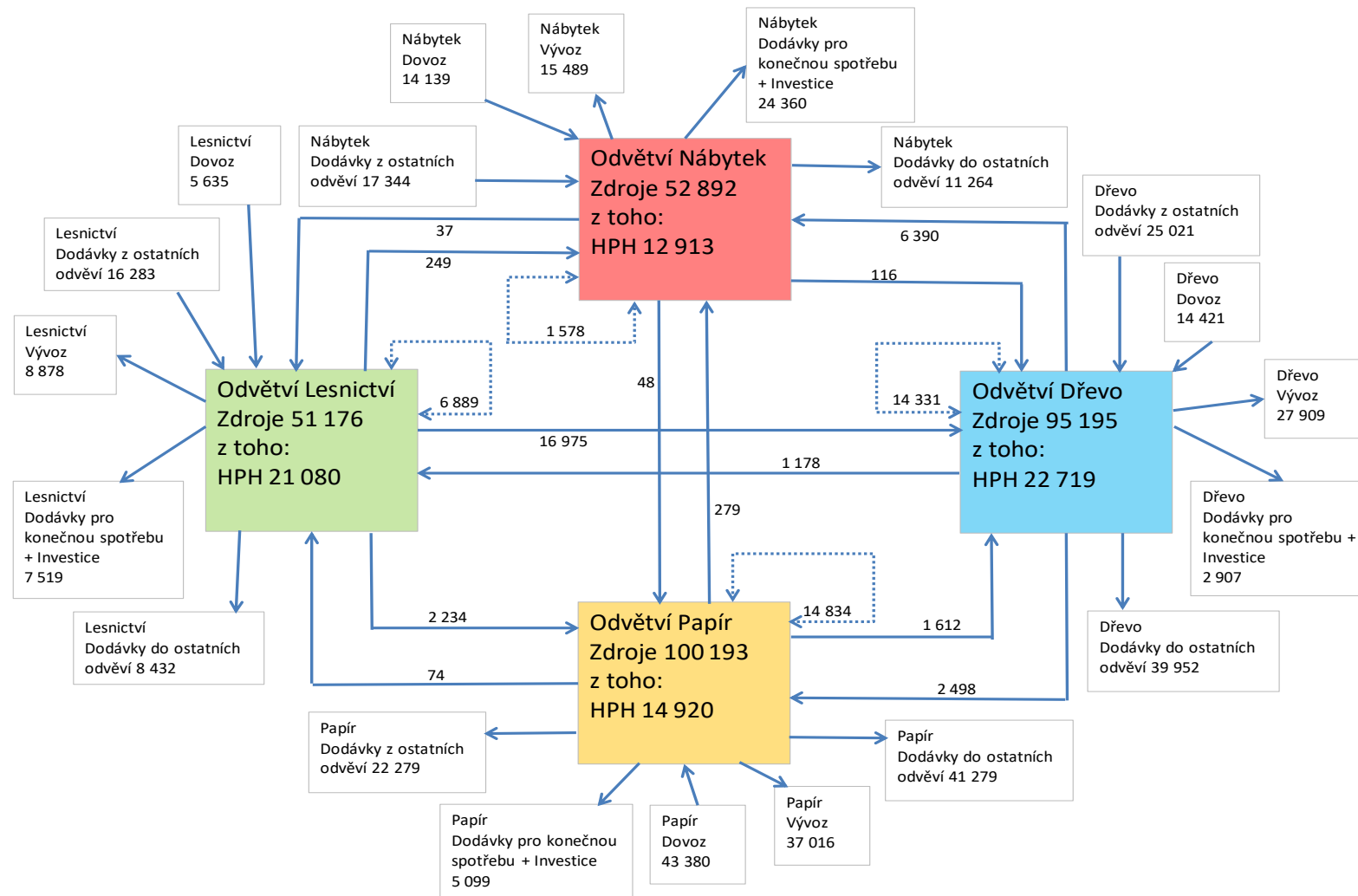
Spotový trh (nebo také *spot market*) je typ finančního nebo komoditního trhu, na kterém se obchoduje s okamžitým doručením (tzv. „na místě“, anglicky *spot*). Cenné papíry, komodity (jako ropa, elektřina) nebo měny jsou zde nakupovány a prodávány za aktuální tržní cenu, přičemž k jejich převodu a zaplacení dochází ihned nebo v řádu velmi krátké doby (obvykle 1–2 pracovní dny).

Klíčové znaky spotového trhu:

Okamžitá transakce: Na rozdíl od termínovaných obchodů (futures) se na spotovém trhu sjednává obchod s okamžitým dodáním.

Spotová cena: Cena, za kterou se zboží právě prodává, se nazývá spotová cena. Ta reflektuje aktuální nabídku a poptávku na trhu v danou chvíli.

Dynamická změna cen: Ceny na spotovém trhu jsou vysoce proměnlivé a mohou se měnit každou hodinu, což je typické zejména pro energetický trh (elektřina, plyn).

Zdroj: MPO 2015

Systémy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Co je to certifikace lesů?

Proces, kdy nezávislá organizace vystaví doklad (certifikát), že hospodaření v lesích probíhá podle předem dohodnutých kritérií trvale udržitelného rozvoje lesů.

Co se certifikuje?

- a) hospodaření v lesích
- b) pohyb dřeva z certifikovaných lesů v rámci spotřebitelského řetězce C – o – C

Systemy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Certifikační systémy: ve světě >50 systémů.

Nejznámějšími jsou:

- Sustainable Forest Initiative (SFI)
- Program for the Endorsement of Forestry Certification (PEFC)
- Forest Stewardship Council (FSC)
- Canadian Standards Association (CSA)
- American Tree Farm System (ATFS)
- Australian Forestry Standard (AFS)

Systémy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Forest Stewardship Council (FSC)

- mezinárodní nevládní nezisková organizace se sídlem v Bonnu
- FSC ČR, o. s. je nevládní, nezisková organizace a český zástupce mezinárodní organizace Forest Stewardship Council (FSC).

Systémy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Lesní certifikací se rozumí **proces kontroly konkrétního lesa za účelem zjištění zda-li je obhospodařován v souladu s ekologickými, sociálními a majetkovými kritérii a požadavky definovanými Českým standardem FSC.**

Tento **certifikát** zákazníkům **zaručuje, že dřevo pochází z šetrně obhospodařovaných lesů. Pro vlastníky lesa je prestižním oceněním přírodě blízkého lesního hospodaření.**

Český standard FSC představuje normativní podklad pro certifikaci lesního hospodaření mezinárodním certifikačním systémem FSC na území ČR.

Systémy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Program for the Endorsement of Forestry
Certification (PEFC):

- nezávislá, nezisková, mezinárodní organizace registrovaná v Ženevě
- představuje rámec pro vytváření a vzájemné uznávání nezávislých národních certifikačních systémů
- Česká republika je jednou z 11 zakládajících zemí, která byla u zrodu Rady PEFC v roce 1999

Systémy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Členem **Rady PEFC** je těchto **34 států**: Austrálie, Belgie, Bělorusko, Brazílie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Gabon, Chile, Německo, Irsko, Itálie, Kamerun, Kanada, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malajsie, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rusko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Uruguay, USA a Velká Británie.

Systemy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

PEFC Česká republika je právnickou osobou, podle ustanovení § 20f a násl. Občanského zákoníku, jako zájmové sdružení právnických osob, zapsané do registru sdružení.

- Cíle:
1. Trvale udržitelné hospodaření v lesích
  2. Účast co největšího počtu vlastníků lesa v procesu certifikace
  3. Dosahování trvalé produkce dříví jako obnovitelného přírodního zdroje
  4. Zajištění ostatních veřejně prospěšných funkcí lesa v zájmu občanů České republiky při současném respektování vlastnických práv

Systémy certifikace lesů a ověřování spotřebitelského řetězce výrobků ze dřeva

Oba systémy FSC a PEFC: celosvětové

Oba systémy: certifikace na hospodaření v lesích a
certifikace C-o-C spotřebitelského řetězce

Rozdílné přístupy vyplývající z rozdílného vzniku obou
systémů

Společné poslání: výrobky ze dřeva z ověřených zdrojů s
TUH

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.995/2010

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (EUTR);

Prováděcí nařízení Komise (EU) č.607/2012, o prováděcích pravidlech pro systém náležité péče a pro četnost a povahu kontrol kontrolních organizací podle nařízení č.995/2010;

Zákon č.289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon)

Zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny;

Zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh;

Vyhláška MZe č. 285/2013 Sb., o rozsahu a způsobu předávání informací do centrální evidence hospodářskými subjekty a orgány státní správy v oblasti uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh.

EUTR (*EU Timber Regulation*)

Platnost od 3. prosince 2010

Zakazuje uvádět na unijní trh nezákonně vytěžené dřevo a dřevařské výrobky z takového dřeva.

Ukládá těm, kteří mají záměr poprvé uvádět na trh EU dřevo nebo dřevařské výrobky (hospodářské subjekty)“, povinnost provádět tzv. „systém náležité péče“.

Obchodníci“, kteří prodávají nebo nakupují již uvedené dřevo nebo výrobky na trh, musí být schopni identifikovat, odkud dřevo nebo výrobky získali a v případě potřeby, komu je prodali.

Systém náležité péče je založen na systému řízení rizika, složeného ze tří klíčových prvků, kde hospodářský subjekt musí:

1. Zabezpečit přístup k základním informacím, mimo jiné o původu dřeva, jeho množství a potvrzení, že dřevo bylo vytěženo zákonným způsobem.
2. Disponovat dostatečnými opatřeními k hodnocení rizika výskytu nezákonně vytěženého dřeva v celém řetězci.
3. Zmírnit riziko v případě, že bylo identifikováno.

System náležité péče

Nařízení č. 995/2010 ukládá hospodářským subjektům (v ČR představované vlastníky pozemků a dřevin na nich rostoucích, pokud jsou předmětem těžby a uvádění na trh, a dovozci ze zemí mimo EU) povinnost založit a udržovat tzv. systém náležité péče.

Tento dokument musí zahrnovat tyto 3 prvky (viz čl. 6 Nařízení):

přístup k informacím, které se týkají dodávek dříví na trh,

posouzení rizik uvedení nezákonně vytěženého dříví nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na trh,

zmírnění zjištěného rizika v případě, že zjištěné riziko uvedení nezákonně vytěženého dříví nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na trh není zanedbatelné.

URL: <http://www.uhul.cz/nase-cinnost/eutr/eutr/system-nalezite-pece>

Novelizující nařízení EUDR tuto situaci nemění v tom ohledu, že by upravovala či rozšiřovala možnost členských států stanovit výjimky ze zásady volného pohybu dříví na vnitřním trhu EU.

EUDR (*The EU Deforestation Regulation*)

Nařízení EU o odlesňování (EUDR - EU Deforestation Regulation) je předpis (2023/1115) zakazující prodej zboží spojeného s odlesňováním na trhu EU. Týká se hovězího masa, kakaa, kávy, palmového oleje, kaučuku, sóji a dřeva (včetně papíru a nábytku). Povinností je prokázat (náležitá péče), že produkty nepocházejí z odlesněné půdy, a to od 30. prosince 2025

Klíčové informace EUDR (stav leden 2026)

- **Hlavní cíl:** Minimalizovat podíl EU na globálním odlesňování a degradaci lesů.
- **Komodity a produkty:** Dřevo, kaučuk, skot, kakao, káva, sója, palma olejná a odvozené produkty (např. nábytek, tiskoviny, kožené zboží).
- **Povinnosti:** Hospodářské subjekty musí doložit původ zboží, ověřit soulad s předpisy země původu a předložit "prohlášení o náležité péči" přes informační systém EU.
- **Odklad a účinnost:** Podle posledních dohod (konec 2025) se účinnost posouvá na **30. prosinec 2026** pro velké podniky a na **30. červen 2027** pro mikro a malé podniky.
- **Dozor:** V ČR je pověřeným orgánem Národní lesnický institut (NLI), v určitých oblastech také Krajské hygienické stanice.

Zákon č. 226/2013 Sb., o dodávání na trh a vývozu dřeva, dřevařských výrobků a některých dalších komodit

Znění od 1.1.2026; je právním předpisem národní legislativy upravující podrobnosti provádění přímo použitelného nařízení!

- Stanovuje působnost správních úřadů.
- Zřizuje Národní lesnický institut (NLI).
- Vymezuje centrální evidenci pro potřeby kontroly systému náležité péče
- a úrovně příslušných orgánů.
- Vydání rozhodnutí o předběžném opatření podle čl. 23 EUDR.
- Vydání rozhodnutí o nápravném opatření podle čl. 24 EUDR.
- Definuje přestupky subjektů nebo obchodníků, kteří nejsou malým nebo středním podnikem.

Otázky

Hlavní složky formující trh se surovým dřívím v České republice jsou:

- a) vlastníci lesů, státní správa, odběratelé
- b) vlastníci lesů, státní správa, odborná správa, lesní společnosti, odběratelé dříví
- c) vlastníci lesů, státní správa, odborná správa, lesní společnosti, odběratelé dříví, nahodilé jevy

Které významné pilařské provozy v České republice znáte?
Charakterizujte je hlavními kapacitními parametry a lokalizací?

Charakterizujte hlavní cíle a význam systémů certifikace PEFC a FSC.

Co je podstatou systému náležité péče dle požadavků EUTR?

Orkán Kyrill byl v roce?

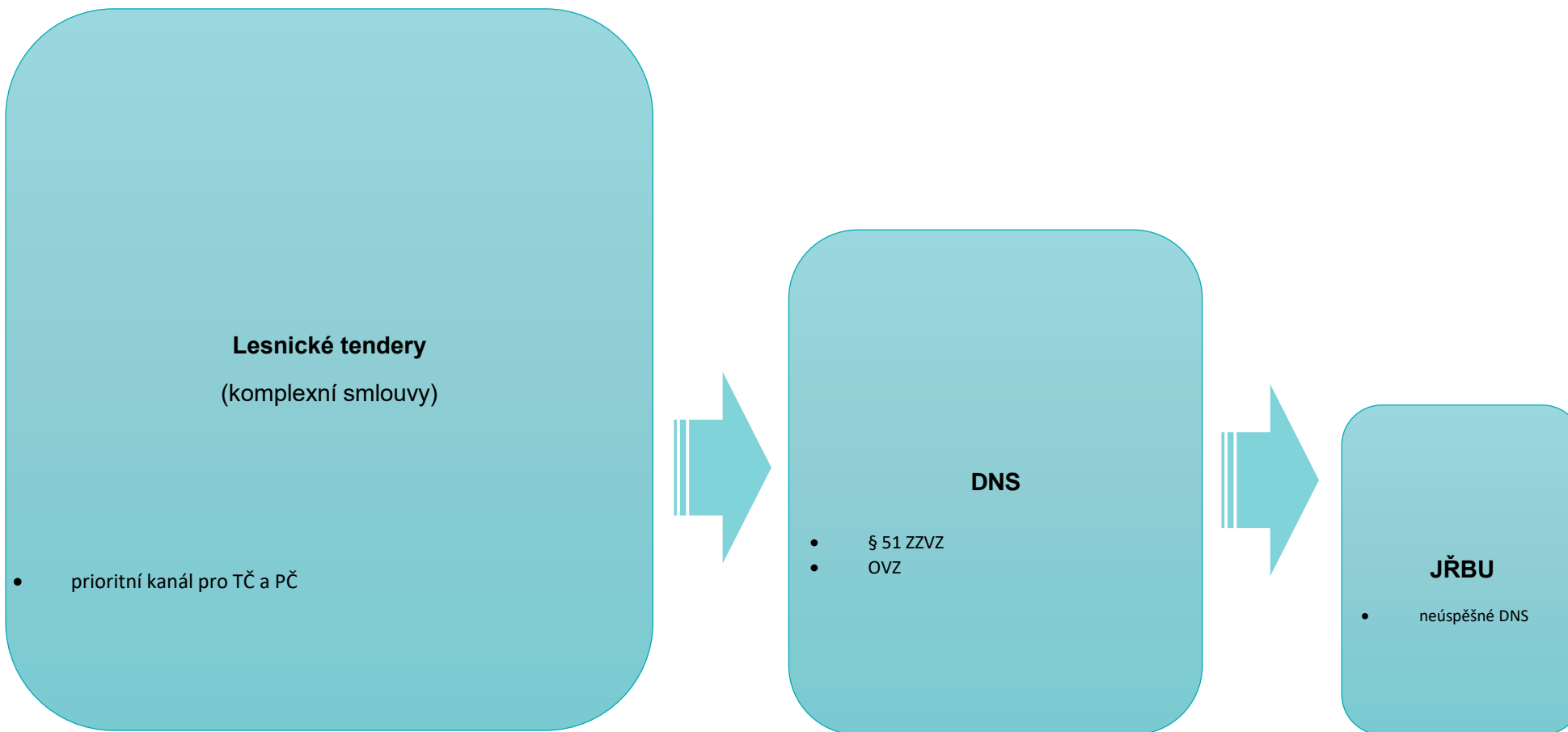
- a) 2006
- b) 2007
- c) 2010

Celková hodnota LDK v ČR vyjádřená tokovou veličinou hrubé přidané hodnoty činí přibližně?

- a) 56 mld. Kč
- b) 72 mld. Kč
- c) 2,7 bil. Kč

Metodika porřízení plnění PČ a TČ Obchodní kanály na prodej dříví

Využití zavedeného DNS na PČ a TČ je podmíněno souladem s § 51 ZZVZ a případně zohledněním rizik s tím spojených.

§ 51 ZZVZ: zadavatel nesmí před ukončením zadávacího řízení zahájit veřejnou zakázku s obdobným předmětem plnění, krom nezbytných provozních potřeb a na nezbytně nutnou dobu a rozsah – posuzuje ÚOHS.

Využití **výzev v zavedeném DNS** je možné pouze za předpokladu podpory odpovědného zadávání (OVZ), s aspektem podpory malých a středních podniků, příp. OSVČ, a se zohledněním výše zmíněné podmínky a rizika. Výzvy je třeba s ohledem na výše uvedené racionálně a efektivně nastavit – malé a omezené objemy, kratší přesně specifikované doby, zastropování cen, reakce na aktuální i krizové situace/potřeby, trh ... Administrace výzev v DNS by standardně probíhala na jednotlivých OJ.

V případě, že by výzvy v DNS nebyly úspěšné (tzn. bez nabídek), což by však měl být ojedinělý jev, lze v souladu se ZZVZ užit pouze **JŘBU**. Administrace JŘBU by pak probíhala na OdVZ (Ř LČR), nikoliv již na jednotlivých OJ.

Obchodní kanály na prodej dříví

Obchodní kanály využívané Lesy ČR na prodej dříví

- Komplexní zakázky
- Aukce nastojato
- Přímý prodej
- Samovýroby

Obchodní kanály na prodej dříví

Komplexní zakázka

- Smluvní partneři pro Lesy ČR zajišťují pěstební a těžební činnost a současně nakupují vytěžené dříví tzv. při pni. To znamená, že těžbu a prodej dříví zajišťují a organizují na své náklady.
- Komplexní smlouvy jsou uzavírány na základě výsledků zadávacích řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek (zákon č. 137/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Smlouvy se uzavírají zpravidla na dobu 5 let v tzv. senátním systému
- Velikost zakázky cca 5 000 – 80 000 m³/ rok
- Zakázka je vázána na konkrétní území
- Soutěž se koná elektronicky 1x za rok na 1/5 území

Obchodní kanály na prodej dříví

Aukce nastojato

- Aukce nastojato (na pni) představuje v době kontraktace nevytěžené dříví
- Prodej probíhá formou elektronické aukce
- Nutná příprava porostu měřením nastojato a podrobný popis v nabídkovém listu
- Kompletní výrobu dříví, těžbu,... provádí na své náklady a riziko smluvní partner, vítěz aukce
- Jedná se o dříví nabízené v aukcích po jednotlivých porostech
- Rozsah jedné aukce je cca 50 – 1 500 m³
- Průměrná doba trvání kontraktu je cca 3 měsíce
- Aukce se koná elektronicky 1x za týden

Obchodní kanály na prodej dříví

Přímý prodej

- Prodej vyrobeného dříví zpracovatelům
- Těžbu a výrobu po odvozní cestu zajišťuje podnik Lesy ČR
- Dodavatele služeb musí Lesy ČR ze 2/3 vysoutěžit veřejnou zakázkou, z 1/3 podnik disponuje vlastní zpracovací kapacitou (stroje a zaměstnanci)
- Prodej dříví nepodléhá legislativě o veřejné zakázce, odpovědnost za svěřený majetek a péče řádného hospodáře
- Ceny jsou sjednávány na kalendářní čtvrtletí
- Smlouvy na prodej dříví jsou kvartální, roční a tříleté

Obchodní kanály na prodej dříví

Samovýroby

- Prodej dříví fyzickým osobám, obyvatelstvu na otop
- Těžbu a výrobu si zajišťuje na své riziko a náklady kupující
- V prodeji souše, zlomy, ... na vhodných lokalitách
- Rozsah jednoho případu cca 5-30 m³
- Stromy k těžbě jsou předem vyznačeny
- Zájem obyvatel je odvislý od lokalit (okolí měst, hory)

Obchodní kanály na prodej dříví

Srovnání obchodních kanálů z pohledu kompetence a odpovědnosti smluvních stran

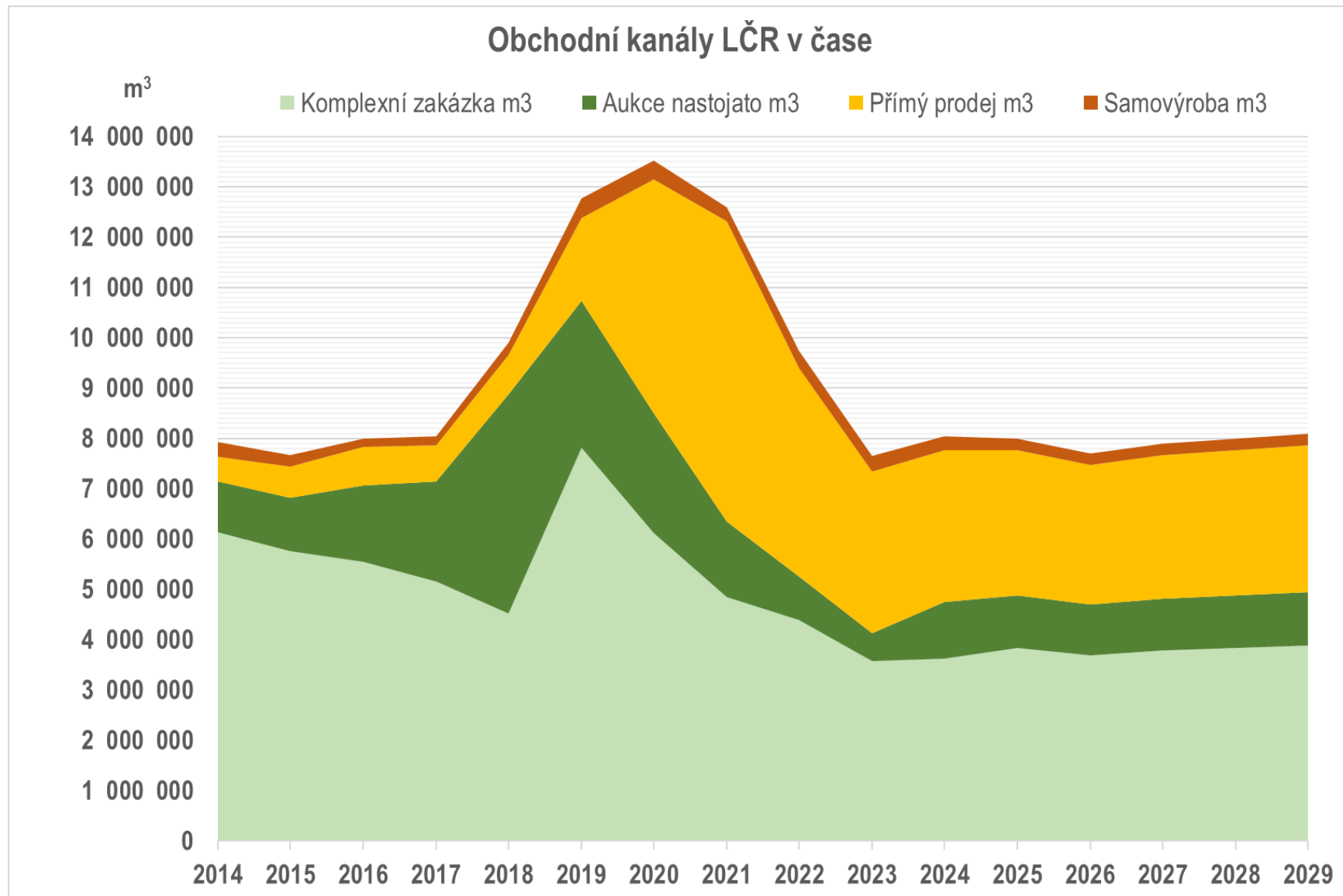

Obchodní kanály na prodej dříví

Klady a zápory obchodních kanálů na prodej dříví u LČR

obchodní kanál	klady	zápory
komplexní zakázka	<ul style="list-style-type: none"> - dlouhodobý kontrakt - stabilita - cena vzniká soutěží - ekonomická efektivita	<ul style="list-style-type: none"> - složitost systému - úprava ceny dříví a služeb v průběhu 5 let - režim zákona o veřejných zakázkách - reakce na změnu zadání zakázky a kalamitu
aukce nastojato	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomická efektivita - průběžná nabídka pro velký počet zájemců - předmět prodeje je předem známý a neměnný - vyznačené stromy - nejnižší korupční potenciál	<ul style="list-style-type: none"> - dobře funkční jen v obdobích poptávky po dříví - pracnost měření porostů, příprava nabídek
přímý prodej	<ul style="list-style-type: none"> - celý proces výroby a prodeje je pod kontrolou správce lesa - rychlá reakce na situaci na trhu - rychlá reakce na kalamitu	<ul style="list-style-type: none"> - znehodnocení dříví skladováním - riziko krádeží dříví - horší ekonomická efektivita - nejvyšší korupční potenciál u prodeje dohodou
samovýroby	<ul style="list-style-type: none"> - uspokojí potřeby obyvatel - zajištění komerčně neatraktivních těžeb	<ul style="list-style-type: none"> - administrativní pracnost na 1 m³ - náročnost na kontrolu provedení

Obchodní kanály na prodej dříví

Českomoravská komoditní burza Kladno

Českomoravská komoditní burza Kladno působí dvě desítky let jako organizátor burzovních trhů s energetickými, průmyslovými a agrárními komoditami v České republice. Je centrálním tržním místem pro obchodování dodávek elektřiny a zemního plynu pro konečné zákazníky a významným tržním místem pro obchodování dříví. Využitím svého obchodního systému založeného na burzovních pravidlech, uzancích a algoritmech burza generuje bezpečné prostředí pro organizované obchodování komodit v České republice.

Dřevařská burza

Průmyslové komodity

Energetická burza

Burza odpadů

Agrární sekce

Českomoravská komoditní burza Kladno

DŘEVAŘSKÁ BURZA

Dřevařská burza je označením pro burzovní trh s dřívím organizovaný Českomoravskou komoditní burzou Kladno. Trh byl otevřen v srpnu 2005, v roce 2020 jej burza významně inovovala, zjednodušila a kapacitně rozšířila přechodem obchodování na elektronický aukční systém.

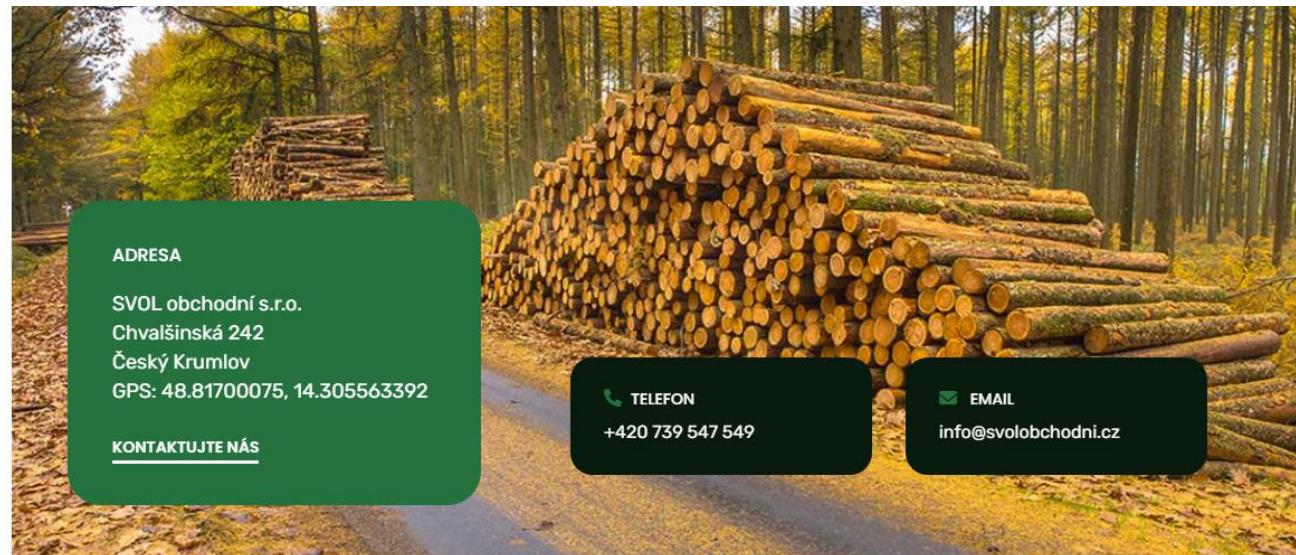
Na Dřevařské burze se obchoduje v souladu s Doporučenými pravidly pro měření a třídění dříví v České republice s **jehličnatým a listnatým dřívím I. až VI. jakostní třídy.**

SVOL obchodní s.r.o.

Navazuje na společný obchod členů SVOL a čerpá ze společně získaných zkušeností s obchodováním s dřevní hmotou.

Společnost založena největším sdružením nestátních vlastníků lesa v ČR, sdružením SVOL. Hlavní činností SVOL obchodní s.r.o. je prodej a nákup dříví a koordinace společného obchodu s dřívím členů SVOL.

Poradenská a konzultační činnost.

Otázky

1. Charakterizujte hlavní způsoby prodeje a prodejní techniky v praxi obchodu se surovým dřívím .
2. Popište tržní principy certifikace hospodaření v lesích a spotřebitelského řetězce.
3. Jaké povinnosti ukládá EUTR a EUDR?
4. Popište hlavní obchodní kanály a metody uvádění surového dříví na trh používané u Lesů ČR, s.p.
5. Pozice ČMKB a SVOL Obchodní, s.r.o. na trhu se surovým dřívím?